

Ulkomaalaisomistus, työvoiman kysyntä ja palkkaus

Tuomo Virkola (EUI/Palkansaajien tutkimuslaitos)

Yhteistyössä: David Autor, Tuomas Kosonen, Matti Sarvimäki

Osahanke 2 Globalisaation vaikutus taitojen kysyntään

Taidot Työhön -tutkimusseminaari 24.5.2018

Globalisaatio ja työvoiman kysyntä

- Kansainvälisen kaupan ja uusien viejäm maiden kasvun vaikutus työvoiman kysyntään on herättänyt paljon huomiota viime vuosina
 - Vientiosuus kasvanut n. 20 prosentista n. 30 prosenttiin koko maailman tuotannosta 1990-2010 (Maailmanpankki)
- Globalisaation myötä kuitenkin myös pääomien liikkuvuus on vapautunut ja yhä useampi yritys ja työpaikka on ulkomaisomisteinen
 - Suorien sijoitusten määrä suhteessa maailman tuotantoon on kolminkertaistunut n. yhdestä prosentista kolmeen prosenttiin vuosina 1990-2010 (Maailmanpankki)
 - Suomessa suorien sijoitusten määrä on kahdeksankertaistunut 0.5 prosentista noin neljään prosenttiin samalla aikavälillä
- Ulkomaisomistuksen vaikutuksista työvoiman ja taitojen kysyntään tai tulonjakoon on kuitenkin vain vähän olemassa olevaa tutkimusta

Miten ulkomaisomistus näkyy työpaikoilla?

- Ulkomainen pääoma mahdollistaa yritysten kasvamisen
- Ulkomaisilla omistajille mahdollisesti erilaiset tuotto-odotukset kuin kotimaisilla omistajilla
- Ulkomainen tietotaito voi muuttaa tuotanto- ja toimintatapoja, jotka vaikuttavat yrityksen tuottavuuteen ja kysytyn työvoiman taitojen laatuun ja tarpeeseen
- Yrityksen johtamistavat muuttuvat
- Palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät voivat muuttua

Mitä haluamme tutkia?

- **Kuinka ulkomaisomistus vaikuttaa työvoiman kysyntään ja palkkoihin?**
 - Palkat, työllisyys, tulonjakovaikutukset
- Kuinka ulkomaisomistajuus vaikuttaa yritysten toimintaan? (Jatkossa)
 - Liikevaihto, tuottavuus, työntekijät, palkkaus, johtajat

Tutkimusmenetelmät

1. Ulkomaisomistuksen anatomia (ns. Event-Study)
 - Mitä tapahtuu yrityksissä, silloin kun ne muuttuvat ulkomaisomisteisiksi?
 - Mitä tapahtuu työntekijöille, jotka työskentelivät ulkomaisomisteiseksi muuttuneissa yrityksissä?
 - Vertaillaan ulkomaisiksi muuttuneita yrityksiä saman kokoluokan ja toimialojen yrityksiin (vastaavasti työntekijöitä)
2. Kvasikokeellinen asetelma jossa hyödynnetään ulkomaalaisomistuksen lakimuutoksia 1990-luvulla
 - Vertaillaan yrityksiä joilla on erilainen todennäköisyys tulla ulkomaisomisteiseksi rajoitteiden vähentämisen jälkeen
 - Hyödynnetään toimialatason tietoa ulkomaisomistuksesta Ruotsissa

Aineistot

- Yritys- ja toimipaikkatason aineistot
 - Yritysrekisteri (liikevaihto, työntekijät, ulkomaisomistus)
 - Tilinpäätöstilastot
 - Patentti - ja rekisterihallinnon tiedot yritysten johtokunnista
 - LDPM (jatkossa)
- Yksilötason aineistot
 - FLEED
 - Palkkarakenneaineisto (jatkossa)
 - YTL -aineistot (jatkossa)
- Tässä esityksessä keskitytään yli viisi henkeä työllistäneisiin yrityksiin vuosina 1988-2014

Aikaisempi kirjallisuus

- Ulkomaalaisomisteiset yritykset ovat keskimäärin tuottavampia ja maksavat korkeampia palkkoja kuin kotimaiset yritykset
- Kiistanalaisempaa näyttöä siitä, kasvavatko tuottavuus tai palkat ulkomaalaisomistuksesta johtuen (mm. Guadalupe yms. 2012)
- Uudempi kirjallisuus tarkastelee omistajan kansallisuuden, johtamistyylin ja tuottavuuden välisiä yhteyksiä (mm. Bloom ja Van Reenen 2012)
- Suomalaistutkimuksissa on havaittu, että
 - Palkat kasvavat ulkomaisomisteisiksi muuttuvissa teollisuuden toimipaikoissa (Huttunen 2007)
 - Ulkomaalaisomisteisissa yrityksissä kokemusta kartuttaneet työntekijät tienaavat enemmän myös vaihtaessaan myöhemmin kotimaisiin yrityksiin (Pesola 2011)

Event-study -asetelma

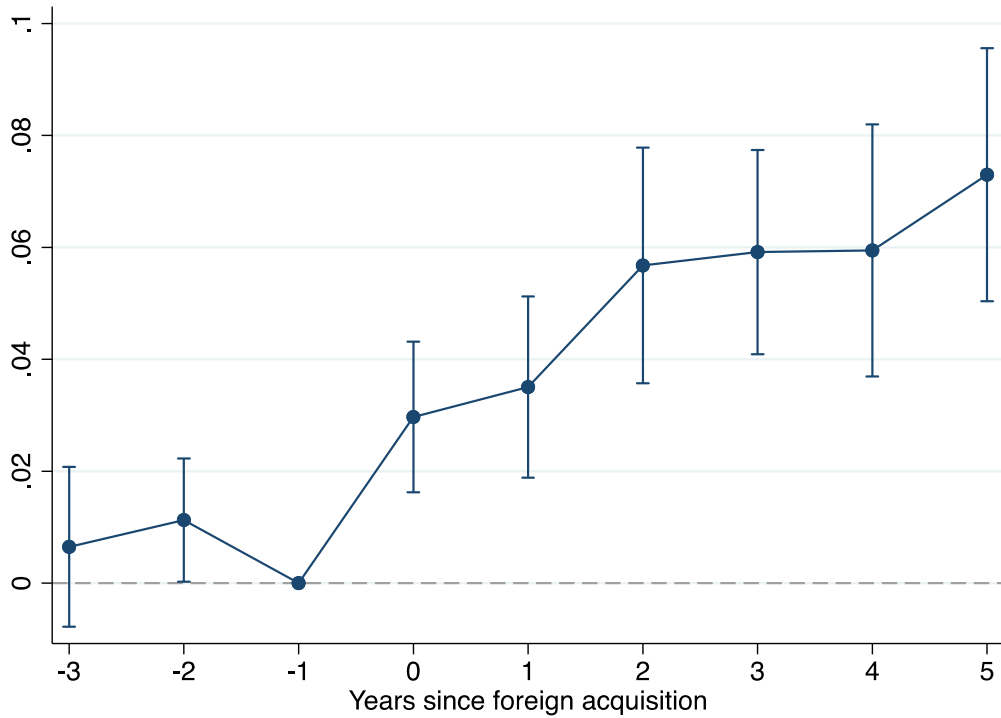
1. Etsi kullekin ostetulle yritykselle verrokkiyritys laskemalla ostamistodennäköisyys toimialan ja liikevaihdon perusteella ajanhetkellä $t-1$ (vuosi ennen ostoa) ja antamalla kullekin yritykselle ex-ante samankaltainen vetailupari
2. Vertaa ostettuja yrityksiä ja niiden työntekijöitä vertailujoukkoon ostovuoden ympäristössä kontrolloimalla yli ajan pysyvät erot ja kaikille yhteiset kausivaihtelut

- Event Study Design with Matching

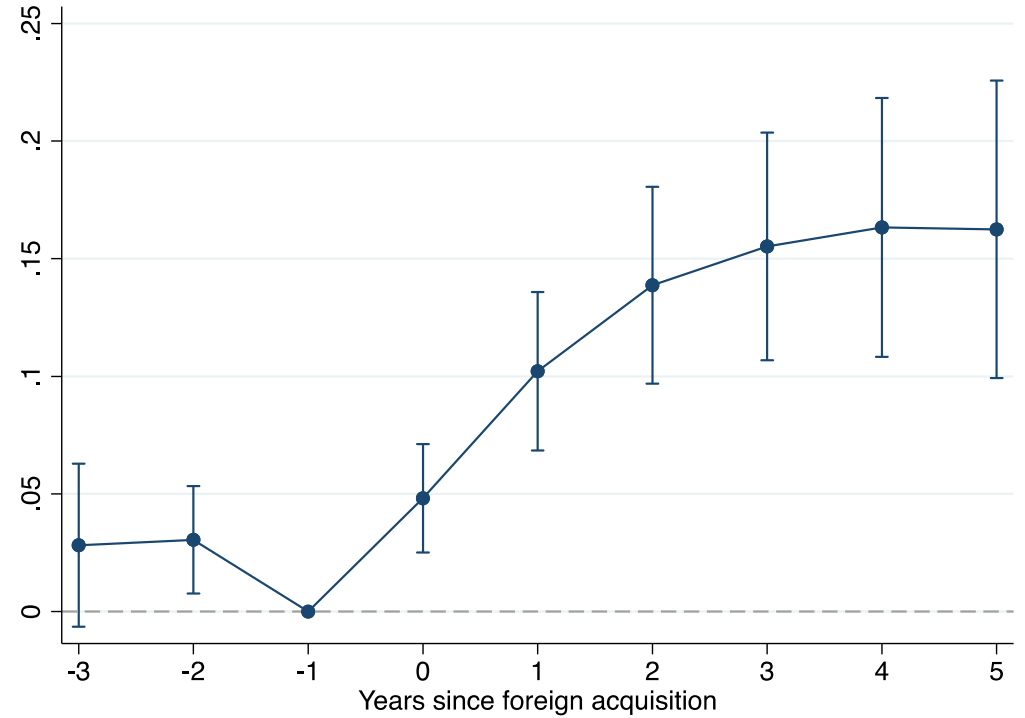
$$Y_{jt} = \lambda_t + \alpha_j + \sum_{s=-5}^5 (\tau_s + \beta_s * Treated_j) \mathbf{1}\{S_{jt} = s\} + \varepsilon_{jt} \quad (1)$$

where S_{jt} is the event-time and $\mathbf{1}\{S_{jt} = s\}$ is a set of dummies for firm j having gone (or predicted to go) through a foreign acquisition s years ago, $Treated_j$ is a dummy for acquired firms, α_j is a firm fixed-effect and λ_t is a year fixed-effect

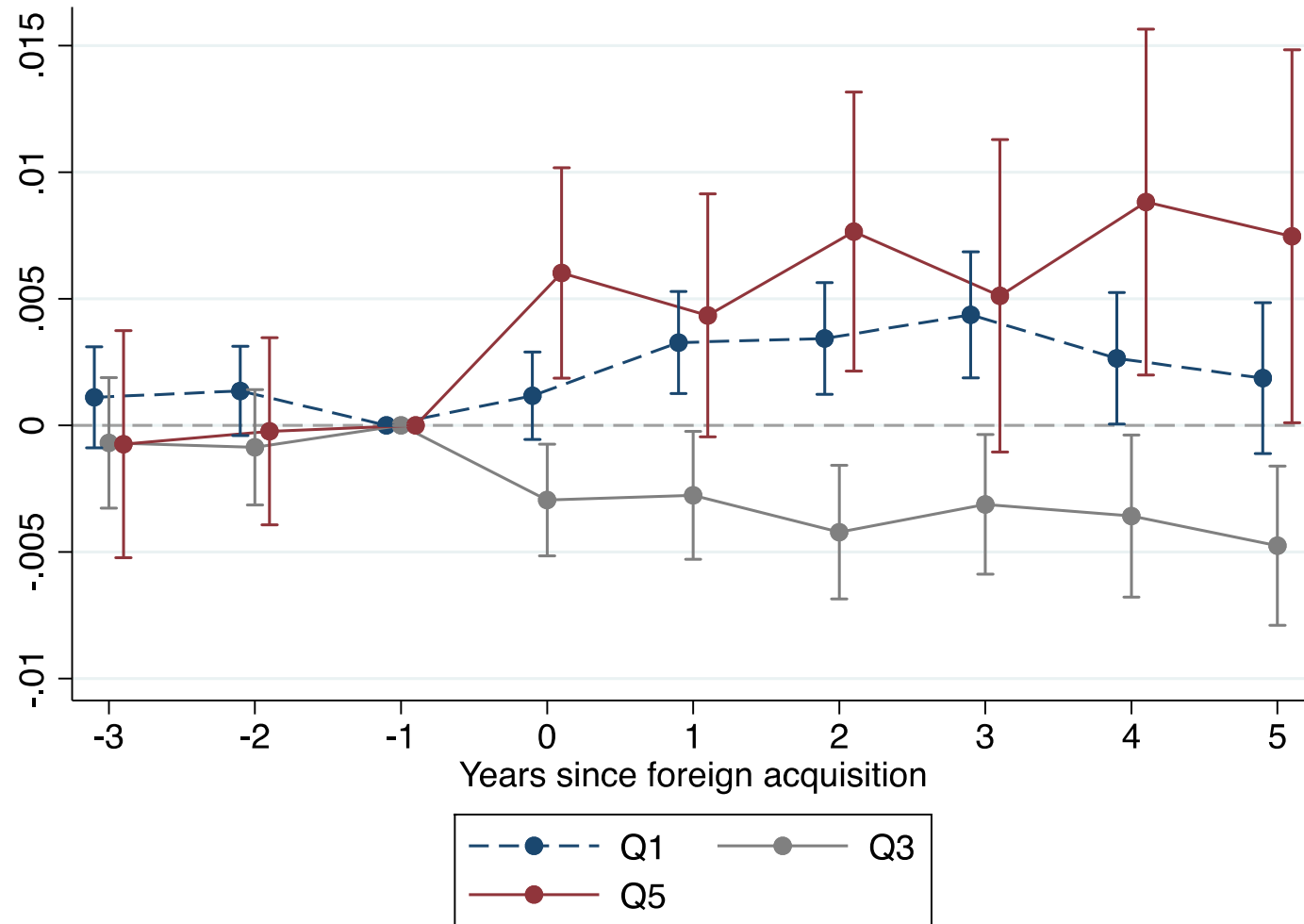
Keskimääräiset vuosityötulot

Työntekijöiden määrä

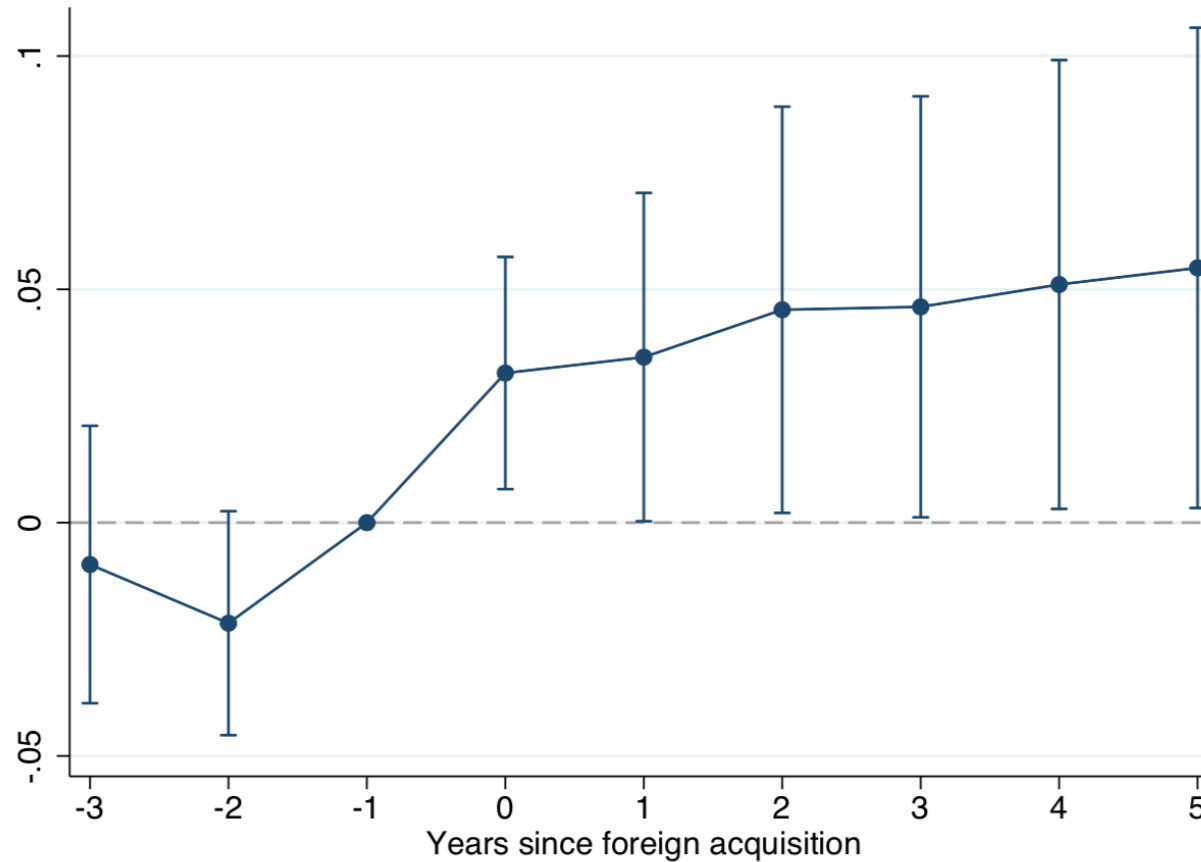

Tulo-osuudet kvintileittäin

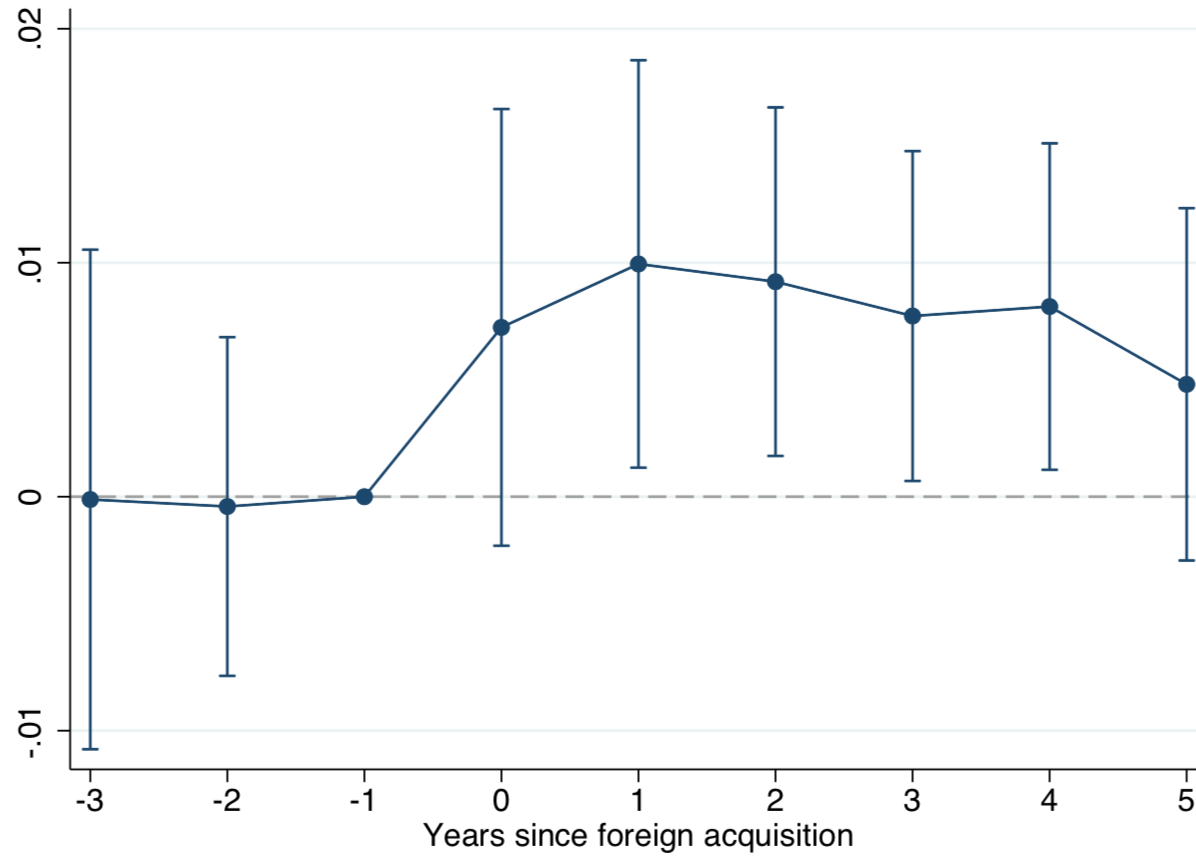
Työtulot työkuukautta kohden

(kaikki työntekijät, jotka olivat yrityksessä ennen osto)

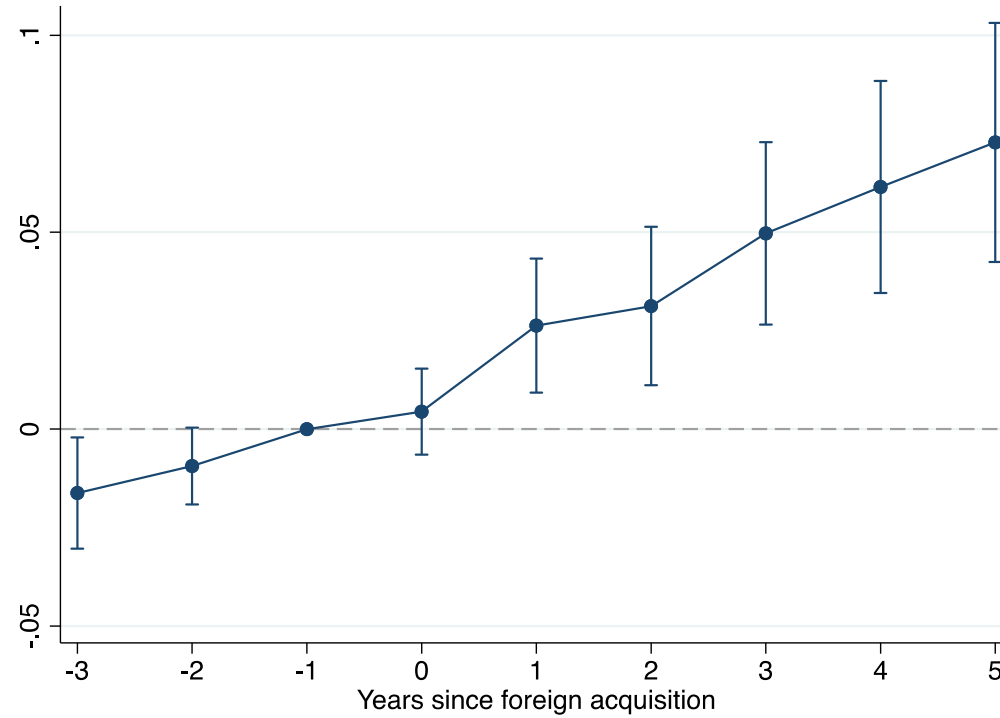

Työttömyys

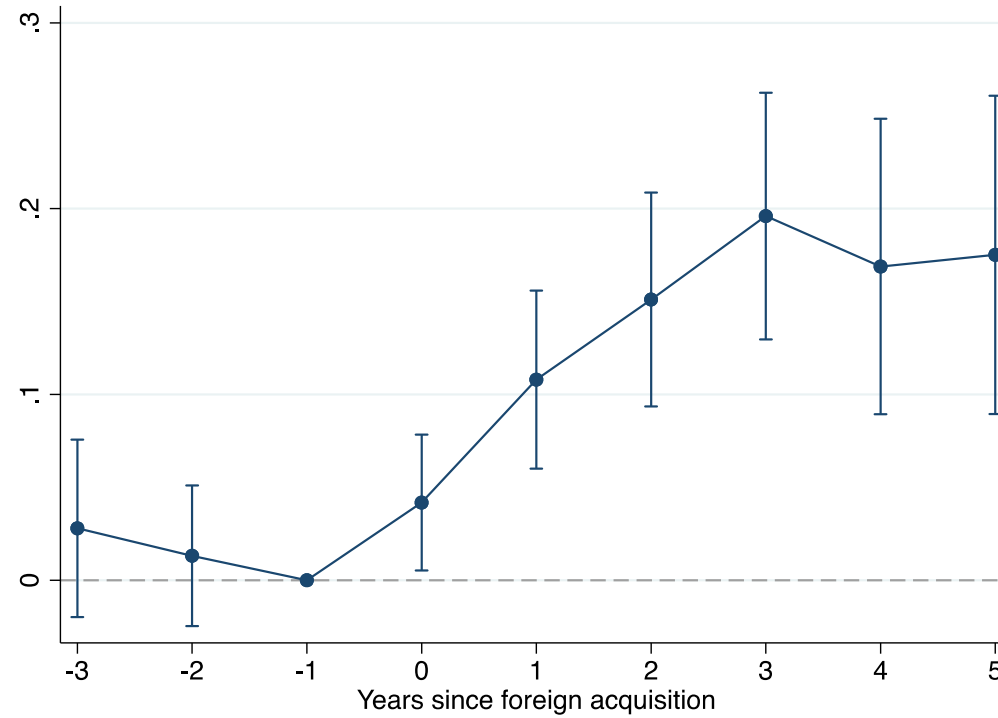
(kaikki työntekijät, jotka olivat yrityksessä ennen osto)

Ulkomainen toimitusjohtaja

Liikevaihto

Kvasikoe-asetelma

- Tarkastellaan yrityksiä, joilla on suurempi tai pienempi ennustettu todennäköisyys tulla ostetuksi lakimuutoksen jälkeen

- **First Stage**

$$FOS_{j,t} - FOS_{j,1992} = \rho_{0,t} + \rho_{1,t}FOS_{k(j)}^{SWE} + \varepsilon_{j,t} \quad (2)$$

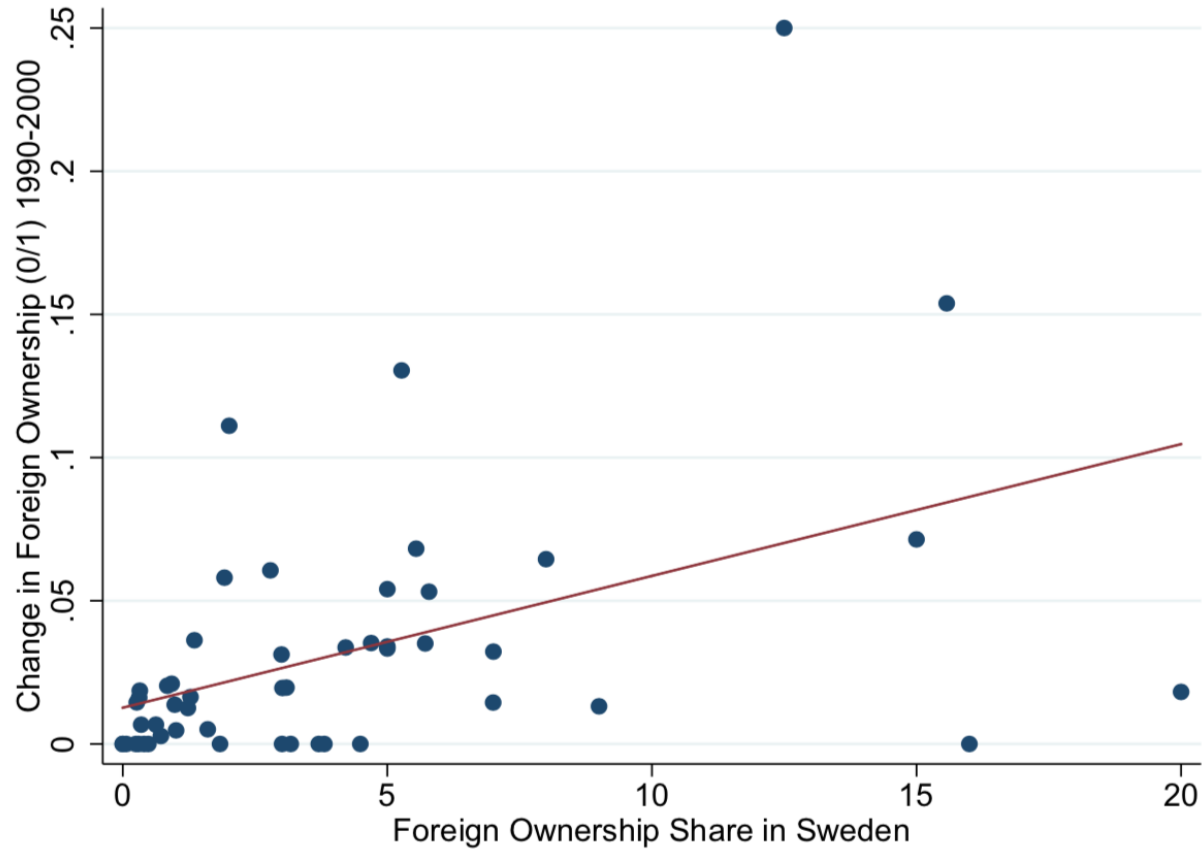
where $FO_{j,t}$ foreign ownership of firm j in year t and $FOS_{k(j)}^{SWE}$ is the share of foreign owner firms in industry k in Sweden

- **Second Stage**

$$Y_{j,t} - Y_{j,1992} = \alpha_{0,t} + \beta_{1,t}(FOS_{j,t} - FOS_{j,1992}) + \epsilon_{j,t} \quad (3)$$

where $Y_{j,t}$ is the outcome of interest for firm j in year t

Ulkomaalaisomistus Ruotsissa vs. Ulkomaalaisostot Suomessa

IV-tulokset

	dlog(Sales/N)	dlog(Sales)	dlog(N)	dlog(Wage)
d Share Foreign Owned	0.062 (0.017)**	0.080 (0.027)**	0.011 (0.016)	0.015 (0.005)**
Constant	0.080 (0.040)*	0.204 (0.066)**	0.134 (0.048)**	0.056 (0.014)**
R^2
N	12,163	12,163	12,717	12,478

Note: Clustered standard errors in parentheses: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$.

Yhteenveto

- Palkat nousevat ulkomaalaisomisteisiksi muuttuvissa yrityksissä, mutta muutos nostaa myös työntekijöiden työttömyysriskiä
- Erityisesti työpaikkansa pitävät korkeatuloiset ja matalatuloiset hyötyvät muutoksesta
 - Työtulo-osuudet kasvavat yrityksen korkeatuloisimmilla ja matalatuloisimmilla, mutta tulo-osuus pienenee keskituloisilla
- Ulkomaalaisomisteisilla yrityksillä on todennäköisemmin ulkomainen toimitusjohtaja
- Ulkomaalaisomisteiseksi muuttuvat yritykset kasvavat verrokkiyrityksiä suuremmiksi

Jatkossa

- Hyödynnetään mm. YTL aineistoja ja tarkastellaan miten ulkomaisomisteisuus vaikuttaa erilaisten taitojen palkitsemiseen
- Arvioidaan ovatko ulkomaisomisteiset yritykset ns. meritokraattisempia työpaikkoja kuin kotimaiset yritykset
- Arvioidaan kuinka mahdolliset ulkomaalaisostojen ulkoivaikutukset muihin yrityksiin mm. työntekijöiden liikkuvuuden ja kilpailun kautta vaikuttavat tulosten tulkintaan